

TYÖNEUVOSTO

LAUSUNTO

TN 1457-14

Ratakatu 3, PL 32

00023 VALTIONEUVOSTO

puh. 09 - 645 593

19.5.2014

13/2013

Muutoin kuukausipalkkaisen työntekijän palkkaustapa oli touko-, kesä- ja heinäkuun ajaksi vaihtunut sopimuksen perusteella urakkapalkaksi. Kun työntekijä oli lomanmääräytymisvuoden päättyessä työskennellyt kuukausipalkalla, hänen tuli saada kuukausipalkkansa myös vuosiloman ajalta. Touko-, kesä- ja heinäkuulta kertyneiden urakka-ansioiden ei sitä vastoin katsottu vaikuttavan vuosilomapalkan laskentaan.

Lausunnonpyytäjä: Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Asia: Urakka-ansion vaikutus kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkkaan

Vireille: 8.11.2013

Asianosainen: Metsänhoitoyhdistys X

Lausuntopyyntö

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry (jäljempänä SAK ry) on pyytänyt työneuvostolta lausuntoa siitä, otetaanko metsuri A:lle vuosien 2012 ja 2013 touko-heinäkuulta kertynyt urakka-ansio huomioon hänen vuosilomapalkkaansa laskettaessa. Muutoin kuukausipalkalla 1.8.2011 alkaen työskennellyt A on mainittuina kuukausina tehnyt taimikonistutustöitä urakkapalkalla.

Vuosilomalain (162/2005) 10 §:n 1 momentin mukaan työntekijällä, jonka palkka on sovittu viikolta tai sitä pidemmältä ajalta, on oikeus saada tämä palkkansa myös vuosiloman ajalta. Lainkohdan toisessa virkkeessä on otettu huomioon ne tapaukset, joissa työntekijälle on lomanmääräytymisvuoden aikana työssäolon ajalta maksettu tai erääntynyt maksettavaksi myös muuta palkkaa. Jos tällainen muu palkka ei määräydy tilapäisten olosuhteiden perusteella, sen osuus lasketaan vuosilomapalkkaan noudattaen, mitä vuosilomalain 11 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty keskipäiväpalkkaan perustuvasta vuosilomapalkasta. Lausuntopyyntöissä on esitetty, ettei A:n taimikonistutustöistä saama urakkapalkka ole määräytynyt tilapäisten olosuhteiden perusteella, koska urakkatyön teettäminen toistuu metsäalalla vakiintuneen käytännön mukaisesti vuosittain ja se myös otetaan huomioon etukäteen vahvistettavassa vuosityösuunnitelmassa.

SAK ry on todennut metsäalan töiden vaihtelevan vuodenaajoista ja keliolosuhteista riippuen. Talvikaudella tehdään eri vaatuvuusryhmien töitä aikapalkalla, ja kuukausipalkka on silloin käytännöllisin vaihtoehto niin työntekijän kuin työnantajankin kannalta. Keväällä, kun keliolosuhteet sen sallivat, siirrytään urakkapalkkaukseen. Tehokkaimpana tuotoskautena työntekijät suorittavat urakalla muun muassa taimikoiden hoito- ja uudistamistöitä, kuten perkausta, harvennusta ja istutusta. Menettely perustuu aina vuosittain ennalta sovittuun järjestelmään ja on siksi työntekijöidenkin tiedossa etukäteen. Urakkatyön tekemisestä on sovittu metsäalan työehtosopimuksessa ja sen nojalla solmituissa paikallisissa sopimuksissa. Lausuntopyyntöissä on lisäksi nimetty kolme metsäalan työehtosopimusta noudattavaa yritystä, joissa urakka-ansio on vuosilomalain 10 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettu otettu huomioon laskettaessa kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkkaa.

Asianosaisen kuuleminen

Metsänhoitoyhdistys X on lausumassaan todennut, että sen palveluksessa olevalle metsuri A:lle on kuukausipalkan lisäksi suoritettu kevään metsänviljelykauden ajalta urakkapalkkaa. Tätä urakkapalkkaa ei yhdistyksen mielestä tule kuitenkaan ottaa huomioon vuosilomapalkan suuruutta määrättäessä.

Urakkapalkkaa ei makseta metsätöissä säännöllisesti, eikä urakkatyö muutoinkaan toistu etukäteen vahvistetun ajallisen järjestelmän mukaisesti. Urakkapalkkausta käytetään lähinnä kevätkautena, kun keliolosuhteet, työmaat ja muut ympäristötekijät sitä puoltavat ja sen sallivat. Vakiintunut urakkapalkkaus tiettyinä aikoina ei ole alan yleinen käytäntö, vaan palkkaustapa vaihtelee työnantajittain ja vuosittain.

Lisäselvitys

Työneuvosto on pyytänyt asianosaisia täsmentämään, maksettiinko A:lle täysimääräinen kuukausipalkka myös siltä ajalta, jolloin hän teki urakkatyötä. Niin ikään on pyydetty selvitystä A:n vuosina 2012 ja 2013 pitämien vuosilomien ajankohdista samoin kuin hänen työsopimuksestaan ja palkkatodistuksistaan urakkatyön teettämisen ajalta.

Sekä SAK ry että X ovat ilmoittaneet, että A:lle on maksettu urakkatyön teettämisen ajalta vain urakkapalkkaa eikä siten osakaan hänen muulloin saamastaan kuukausipalkasta. Yhtäpitävästi on myös todettu, että A on ollut vuosilomalla 22.7.–13.8.2013. Vuotta 2012 koskeneissa asianosaisten ilmoituksissa on jonkin verran eroja, mutta kummastakin käy ilmi, että A on pitänyt pääosan vuosilomastaan heinä- ja elokuussa. Työneuvostolle toimitetuista palkkatodistuksista puolestaan selviää, että niiltä kuukausilta, joina A:lla on teetetty urakkatyötä, hänen ansionsa ovat muodostuneet kuukausipalkkaa suuremmiksi.

TYÖNEUVOSTON LAUSUNTO

Asiassa on kysymys siitä, miten kuukausipalkkaiselle työntekijälle urakkatyöstä maksettavat korvaukset vaikuttavat vuosilomapalkan suuruuteen. Työsopimukseen 14.6.2011 tehdyn täydennyksen perusteella metsuri A:lle on maksettu kiinteää, metsäalan työehtosopimuksen vaatimukset täyttävää kuukausipalkkaa. Vuosina 2012 ja 2013 A on kuitenkin siirtynyt touko-, kesä- ja heinäkuuksi tekemään urakkatyönä taimikoiden istutuksia. Tältä ajalta hänelle on kuukausipalkan sijasta maksettu urakkapalkkaa. Sen tutkiminen, onko urakkatyön teettäminen perustunut työehtosopimukseen tai miten urakka-ansio mahdollisesti työehtosopimuksen mukaan vaikuttaa vuosilomapalkan laskemiseen, ei kuulu työneuvoston toimivaltaan. Lausunto koskee näin ollen vain vuosilomalain (162/2005) tulkintaa.

Lausuntoa on pyydetty nimenomaan vuosilomalain 10 §:n 1 momentin toiseen virkkeeseen perustuvasta urakkapalkan vaikutuksesta vuosilomapalkkaan. Mainittuun 10 §:ään on koottu säännökset kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkasta. Sen 1 momentin nojalla työntekijällä on oikeus saada sovittu kuukausipalkkansa myös vuosiloman ajalta. Jos työntekijälle on lomanmääräytymisvuoden aikana työssäolon ajalta maksettu tai erääntynyt maksettavaksi kuukausipalkan lisäksi muutakin palkkaa, joka ei määräydy tilapäisten olosuhteiden perusteella, tämän palkan osuus tulee toisen virkkeen mukaan laskea vuosilomapalkkaan siten kuin vuosilomalain 11 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään. Tällöin työntekijä saa vuosilomapalkkana paitsi sovittun kuukausipalkkansa, myös laskennallisen osuuden esimerkiksi niistä urakka-ansioista, jotka on maksettu tai ovat erääntyneet maksettaviksi lomanmääräytymisvuoden aikana. Edellytyksenä on, että urakka-ansiot eivät ole määräytyneet tilapäisten olosuhteiden perusteella.

Lausuntopyynnössä tarkoitetuissa urakkapalkoissa ei kuitenkaan ole ollut kysymys kuukausipalkan lisäksi maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä muusta palkasta. Metsuri A on vuosina 2012 ja 2013 siirtynyt kesäkuukausien ajaksi tekemään työtä kuukausipalkan sijasta urakkapalkalla. Urakkatyötä tehdessään hän ei ole saanut osakaahan sovittua kuukausipalkastaan. Vastaavasti siltä ajalta, jolta on maksettu kuukausipalkkaa, ei ole kertynyt lainkaan urakka-ansioita. Vuosilomalain 10 §:n 1 momentin toinen virke ei sanamuotonsa mukaan koske tällaista palkkaustavan vaihtelua, eikä vaihtelun vaikutuksesta vuosilomapalkan laskentaan ole erityissäännöksiä muuallakaan vuosilomalaissa.

Vuosilomalain 10 §:n 1 momentin toisesta virkkeestä ilmenevän laskentaperusteen soveltaminen johtaisi A:n tapauksessa siihen, että vuosilomapalkka muodostuisi suuremmaksi kuin työssäoloajan palkka; ainakin verrattuna niihin kuukausiin, joilta on maksettu sovittua kuukausipalkkaa.

Työneuvosto on lausunnossaan TN 1390-04 todennut, ettei tällaista lopputulemaa voitu pitää silloisen vuosilomalain (272/1973) tavoitteiden mukaisena. Se, että voimassa olevan vuosilomalain 9 §:n 1 momentissa on säännös, jossa edellytetään työntekijän saavan vuosilomansa ajalta vähintään säännönmukaisen tai keskimääräisen palkkansa, ei työneuvoston mielestä anna aihetta arvioida asiaa toisin. A:n vuosilomapalkka ei näin ollen voi koostua kuukausipalkan ja urakkapalkkaosuuksien yhdistelmästä, vaikka hänen saamiensa urakkapalkkojen katsottaisiinkin määräytyneen muutoin kuin tilapäisten olosuhteiden perusteella.

Vuosilomalain 14 §:n 1 momentin mukaan vuosilomapalkan laskentatavan määrää se palkkaustapa, jota työntekijään sovellettiin lomanmääräytymisvuoden päättyessä. Säännöksen ulkopuolelle ei ole rajattu sellaisiakaan tapauksia, joissa palkkaustapa muuttuu vain tilapäisesti tai vaihtelee lomanmääräytymisvuoden aikana. Myös tällöin lomanmääräytymisvuoden päättymishetken palkkaustapaa on pidettävä määräävänä, ellei siitä tilapäisyytensä takia tai muuten poikkeuksellisesti seuraisi, että vuosilomapalkka jäisi vuosilomalain 9 §:n 1 momentissa edellytettyä säännönmukaista tai keskimääräistä palkkaa alemmaksi.

A on lomanmääräytymisvuoden päättyessä 31.3.2013 työskennellyt kuukausipalkalla. Tätä palkkaustapaa häneen on sovellettu myös suurin osa lomanmääräytymisvuotta. A:n vuosilomapalkan laskennassa ovat näin ollen tulleet sovellettaviksi vuosilomalain 10 §:n säännökset. Niiden mukaan A:lla on ollut oikeus saada vuosilomapalkkana sovittu kuukausipalkkansa. A:han 31.3.2014 sovellettu palkkaustapa ei ole ollut työneuvoston tiedossa.

Sovelletut lainkohdat

Vuosilomalain (162/2005) 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti.

Lausunto on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Pärnäsen, jäsenten Douglas, Meklin ja Romo sekä varajäsenten Koivu, Leppänen ja Virtanen mielipiteeseen.